

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai
Mortos g. 14, 03219 Vilnius

2022 01 05 Nr. SD- 34468

Teikiama per RRT e-prieigą

DĖL AUKCIONO APRAŠO

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – Tarnyba) 2021 m. gruodžio 22 d. viešosioms konsultacijoms paskelbė Aukciono suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 713–733 MHz ir 768–788 MHz radijo dažnių juostų sąlygų aprašo pakeitimo projektą (toliau – **Aprašo projektas**).

UAB „Tele2“ susipažinusi su Aprašo projektu, žemiau teikia savo poziciją bei pasiūlymus Aprašo projektui.

a) Dėl eSIM

Aprašo projektas papildytas 19¹ punktu, numatančiu eSIM palaikymo įpareigojimus nuo 2023 m. sausio 1 d., kuris iš esmės pakartoja Elektroninių ryšių įstatymo 40 straipsnio 16 dalį.

Visų pirma, kaip jau minėta 2021 m. gruodžio 23 d. bendram judriojo ryšio operatorių (UAB „Tele2“, UAB „Bitė Lietuva“ ir Telia Lietuva, AB) rašte, nelabai suprantami motyvai, kodėl įstatymo nuostata, kuri bus privaloma visiems viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir (arba) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams, nepriklausomai nuo jų turimų radijo dažnių, turėtų būti specifiškai pakartota Aprašo projekte ir taikoma tik būsimiems aukciono dalyviams (nesilaikant nediskriminavimo principo).

Antra, Aukciono suteikti teisę naudoti elektroninių ryšių išteklius aprašu siekiama reguliuoti pagrindines aukciono vykdymo procedūras bei nustatyti tam tikrus reikalavimus tiesiogiai susijusius su radijo dažnių naudojimu. Mūsų manymu, aukciono aprašu negali būti nustatomi reikalavimai, kurie nėra tiesiogiai susiję su radijo dažnių naudojimu.

b) Dėl Aprašo projekto 27.15 punkto

Aprašo projektu siekiama papildyti Aukciono dalyvių privalomų pateikti aukcionų dokumentų turinį Aukciono dalyvių atitikties nacionalinio saugumo interesams patikrai Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisijoje (toliau – **Komisija**) būtina informacija, t. y. reikia pateikti dvejopo pobūdžio informaciją (toliau – **Papildoma informacija**):

1. informaciją apie planuojamos naudoti įrangos priežiūros ir palaikymo paslaugų teikėjų registracijos šalį (valstybę);
2. informaciją apie planuojamos naudoti įrangos gamintojus, tiekėjus, priežiūros ir palaikymo paslaugų teikėjus kontroliuojantį asmenį.

UAB „Tele2“ supranta Vyriausybės 2021 m. lapkričio 17 d. nutarimu Nr. 969¹ Tarnybai naujai pavestų funkcijų svarbą ir yra pasirengusi padėti tinkamai įgyvendinti Tarnybos funkcijas, susijusias su Papildomos informacijos surinkimu. Vis dėlto, UAB „Tele2“ teikia žemiau nurodytas pastabas, į kurias siūloma atsižvelgti sprendžiant dėl Aprašo projekto tvirtinimo.

Pirma, UAB „Tele2“ nuomone, Aprašo projektu Tarnyba aukciono dalyviams nustato pareigą, kuri nėra tiesiogiai numatyta galiojančiuose teisės aktuose:

- Aprašo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad „[p]agal [ERĮ] 69 straipsnio 2 dalį, asmenys, teikiantys paraiškas dalyvauti aukcione, privalo Tarnybai pateikti informaciją apie savo elektroninių ryšių veiklai vykdyti naudojant tam tikrus radijo dažnius (kanalus) planuojamos naudoti aparatūros, įrenginių ir (arba) programinės įrangos, nurodytos šioje dalyje nurodytame sąraše, gamintojus, tiekėjus ir (arba) jų priežiūros ir (arba) palaikymo paslaugų teikėjus. Taigi pareiga pateikti informaciją apie planuojamos naudoti aparatūros, įrenginių ir (arba) programinės įrangos, gamintojus, tiekėjus ir (arba) jų priežiūros ir (arba) palaikymo paslaugų teikėjus tenka būtent aukciono dalyviui.“
- Tačiau ERĮ 69 straipsnio 2 dalies antrasis sakinyss taip pat nurodo, kad „[e]lektroninių ryšių veiklai vykdyti naudojamos aparatūros, įrenginių ir (arba) programinės įrangos, apie kurios gamintojus, tiekėjus ir (arba) jų priežiūros ir (arba) palaikymo paslaugų teikėjus privaloma pateikti informaciją Ryšių reguliavimo tarnybai, sąrašą, įvertinęs elektroninių ryšių tinkluose naudojamos ir (arba) elektroninių ryšių paslaugoms skirtos aparatūros, įrenginių ir (arba) programinės įrangos keliamą saugumo riziką ir suderinęs su Ryšių reguliavimo tarnyba, nustato Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministras.“
- Krašto apsaugos ministro 2021 m. rugpjūčio 17 d. įsakymu Nr. V-581 pavirtintas elektroninių ryšių veiklai vykdyti naudojamos aparatūros, įrenginių ir (ar) programinės įrangos, apie kurios gamintojus, tiekėjus ir (ar) jų priežiūros ir (ar) palaikymo paslaugų teikėjus privaloma pateikti informaciją Lietuvos Respublikos Ryšių reguliavimo tarnybai, sąrašas (toliau – **Sąrašas**) nustato Tarnybai teiktinos informacijos apimtį ir pobūdį. Sąraše pateikiama Tarnybai teiktina informacija neapima Papildomos informacijos.
- Taigi, toks iš ERĮ 69 straipsnio 2 dalies paslaugų teikėjams kylantis reikalavimas pateikti informaciją negali būti suprantamas kaip pareiga paslaugų teikėjams pateikti ir Papildomą informaciją. Kitaip tariant, ERĮ nėra išreikšta įstatymų leidėjo valia, pagal kurią paslaugų teikėjai ipso facto būtų atsakingi už Papildomos informacijos, nurodytos ne Sąraše, bet Nutarime, (i) surinkimą (ii) apdorojimą ir (iii) pateikimą naudojimui teisės aktų nustatyta tvarka, taip perimant Nutarimu Tarnybai pavestas funkcijas.

Antra, prieš vertinant siūlomą įpareigojimą paslaugų teikėjams surinkti Papildomą informaciją, pirmiausia būtina atsižvelgti į (i) Papildomos informacijos apimtį ir pobūdį, (ii) Papildomos informacijos rinkimo priežastis ir, svarbiausia, (iii) paslaugų teikėjų galimybes tokią Papildomą informaciją gauti:

- Aprašo projekte nėra pateikta jokių paaiškinimų ar gairių, kokia forma ir iš kokių šaltinių surinkta Papildomą informaciją Tarnyba laikytų atitinkančia Aprašo sąlygas (pavyzdžiui, ar sąlygas atitiktų tik oficialių valstybinių registrų išrašai, ar pakaktų tik ūkio subjekto, apie kurį informacija yra renkama, vadovo rašytinio patvirtinimo).

¹ Vyriausybės 2021 m. lapkričio 17 d. nutarimas Nr. 969 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 25 d. nutarimo Nr. 1540 „Dėl Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisijos darbo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – **Nutarimas**).

- Jei Aprašo sąlygas atitiktų tik oficialių registru išrašai, UAB „Tele2“ neturi jokios informacijos apie tai, ar egzistuoja kokios nors centralizuotos informacinės sistemos, kuriose būtų talpinama detali Papildoma informacija (ypač kiek tai susiję su kontroliuojančiais asmenimis). Net jei tokios sistemos egzistuotų, aukciono dalyviams tokia informacija galėtų būti neprieinama dėl Papildomos informacijos neviešo pobūdžio. Tokiu atveju aukciono dalyviai neturėtų jokių teisinių ir faktinių galimybių patys surinkti tokią informaciją ir ją pateikti Tarnybai.
- Jei Aprašo sąlygas atitiktų ne tik oficialių registru išrašai, bet ir rašytiniai patvirtinimai, aukciono dalyviai negalėtų garantuoti, kad tokius patvirtinimus ūkio subjektai, apie kuriuos renkama informacija, apskritai pateiktų, kadangi šių ūkio subjektų nesaisto jokie teisės aktų numatyti įpareigojimai teikti tokią informaciją aukciono dalyviams.
- Be to, jei būtų teikiami ne oficialių registru išrašai (o, pavyzdžiui, viešoje erdvėje surinkta informacija arba ūkio subjektų patvirtinimai), aukciono dalyviai bet kuriuo atveju negalėtų patvirtinti tokios informacijos teisingumo, pilnumo, patikimumo ir aktualumo, kadangi tai išimtinai priklausytų tik nuo trečiųjų asmenų geros valios, aukciono dalyviams neturint galimybių šios informacijos teisingumo, pilnumo ir aktualumo patikrinti savarankiškai.
- Dar daugiau, net jei aukciono dalyviai surinktų Papildomą informaciją atspindinčius formalius duomenis (pavyzdžiui, gautų duomenis apie kontroliuojančių asmenų valdomus akcijų paketus), aukciono dalyviai niekaip negalėtų patvirtinti, ar kokie nors kiti nežinomi struktūriniai, organizaciniai, ekonominiai ar sutartiniai faktoriai nelemia kitokios kokybės ūkio subjektų kontrolės nei ta, kurią atspindi aukciono dalyvių surinkta informacija.
- Atsižvelgiant į tai, kad Aprašo projektas numato pareigą surinkti informaciją apie ūkio subjektus kontroliuojančius asmenis, tokių ūkio subjektų imtis gali būti neproporcingai didelė. Aprašo projekte nepaaiškinama, ar Papildomą informaciją reikia pateikti tik apie aukciono dalyvių, ar ir apie tokios įrangos gamintojų pasitelkiamus paslaugų teikėjus. Be to, neatmestina galimybė, kad šiuo metu aukciono dalyviai neturi baigtinio planuojamos naudoti įrangos priežiūros ir palaikymo paslaugų teikėjų sąrašo, o preliminarus sąrašas taip pat gali keistis (tiek turiniu, tiek apimtimi) bet kada ateityje.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktas pastabas, primintina, kad remiantis Aprašu, aukciono dalyvio dokumentai yra atmetami ir nenagrinėjami, jei (i) aukciono dalyvio pateikti dokumentai neatitinka Apraše nurodytų sąlygų, (ii) trūksta kurių nors iš Apraše nurodytų aukciono dokumentų ar jie neatitinka dokumentams taikomų reikalavimų, arba (iii) aukciono dokumentuose nurodyti ne visi reikalingi duomenys.

Taigi, patvirtinus Aprašo projektą, susiklostytų situacija, kuomet aukciono dalyviai, net ir atlikę visus protingai imanomus veiksmus informacijai surinkti, dėl nuo jų nepriklausančių priežasčių (pavyzdžiui, planuojamos naudoti įrangos gamintojams, tiekėjams, priežiūros ir palaikymo paslaugų teikėjams atsisakant teikti informaciją ar pateikiant neteisingą, neaktualią ar ne visą informaciją) vis tiek rizikuotų patirti aukščiau įvardintas neigiamas pasekmes.

Pabrėžtina, kad įstatymas, pagal kurį reikalaujama neįmanomų dalykų, negali sukelti teisinių padarinių jo reguliuojamų teisinių santykių subjektams, nes jie būtų įpareigoti daryti tai, ko apskritai atlikti negalėtų (t. y. būtų nepaisoma fundamentalaus teisinio reglamentavimo principo *impossibile nulla obligatio est*)². Patvirtinus Aprašo projektą, iš aukciono dalyvių būtų reikalaujama atlikti veiksmus, kurių atlikimas priklauso ne nuo aukciono dalyvių, bet nuo trečiųjų asmenų valios, taip pažeidžiant tiek minėtą principą, tiek ir konstitucinius teisingumo, protingumo, proporcingumo principus, taikytinus aukciono procedūroje.

² Konstitucinio Teismo 2018-06-19 nutarimas.

Atsižvelgdami į tai, siūlome atsisakyti minimų Aprašo projekto nuostatų. Kaip alternatyva galėtų būti svarstomos Aprašo nuostatos, pagal kurias negalėtų būti atmetami aukciono dalyvių dokumentai ir dalyvis negalėtų būti pašalinamas iš tolesnių procedūrų dėl negalėjimo pateikti Papildomos informacijos dėl objektyvių priežasčių ir (arba) patvirtinti Papildomos informacijos teisingumo, pilnumo ir aktualumo. Kitaip tariant, aukciono dalyviai būtų įpareigoti dėti visas protingas pastangas pateikti jiems prieinamą informaciją, bet jiems negalėtų būti taikoma sankcija (pašalinimas iš aukciono) vien dėl to, kad jie negali surinkti pagal savo prigimtį žvalgybinio pobūdžio informacijos arba dėl to, kad tokia informacija paaiškėtų esanti netiksli. Jokia galiojanti teisės norma neįpareigoja aukciono dalyvių (ir negalėtų įpareigoti) atlikti žvalgybinio pobūdžio funkcijas, surinkti aptariamus duomenis, juos apdoroti ir pateikti valstybės institucijoms tolesniam naudojimui. Kartu atkreiptinas dėmesys į tai, kad valstybės institucijų sprendimai, kurie remtųsi tik privačių ūkio subjektų pateikta informacija, negalėtų būti laikomi pagrįstais ir teisėtais.

Pagarbiai

UAB „Tele2“ strategijos ir plėtros direktorius“

Tadas Bukauskas